

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

D[omi]nica infra octaua[m] ascensionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Dñica infra octauam ascensionis

beatay et est locus corporum gloriosorum. i. hoc
celum omnes homines gloriosi euolant. Ibi
uirgo gloriosa residet super choros ange-
lorum omnium posita. ultra quam christus resi-
det. Iuxta illud *Ephe. j.* Constituit eum
super omnes principatum et potestatem. et
super omne nomen quod nominatur siue
in hoc seculo siue in futuro. Nec est putan-
dum quod christus in aliquo celorum predicto-
rum corporum citra imperium moratus
sit per diem aut etiam per horam unam. ut ali-
quid errone fungatur dicentes eum in quolibet celo per
unum diem. aut etiam per horam mansisse
et in die pentecostes primo ad dexteram
patris venisse in celum imperium. et tunc mox
misisse spiritum sanctum. Puerile est hoc credere
de homine puro glorificato. quia corpus
glorificatum mox ubi spiritus vellet. erit ubi
vult. sed sine dubio quilibet sanctus vult
citius esse in loco sibi diuinitus deputato.
Ideo ex quo non est retardans statim ibi
efficitur ubi est locus eius. multo magis
hoc credendum est de christo. Quomodo
autem sedet a dextris dei. Respondeo secundum
Bonauenturam quod hoc intelligitur sic. id est
sedet in celo imperio secundum humanitatem a
dextris dei. id est in portionibus bonis. quia
excellit tam angelos quam homines loco et
dignitate. Pro quo sciendum quod secundum Tho-
mam parte tertia. q. lviij. articulo secundo.
per dextram secundum Damascenum intelligitur
gloria diuinitatis. secundum vero Augustinum
beatitudo patris iudiciaria potestas. Ses-
sio ergo regiam et iudiciaria dignitate de-
signat. Christus ergo secundum naturam diuinam
habet cum patre predicta omnia equaliter in
eadem maiestate. sed secundum naturam humanam
dicitur sedere in portionibus bonis ultra ali-
os beatos. intantum quod ipsa natura humana
in christo est beatorum omnium creaturis a se. et
super illas habet regiam et iudiciaria potestatem.
Licet autem antequam legitur stare in celo. sicut
Stephanus vidit ipsum stantem. hoc intelligitur
quantum ad eius adiutorium esse paratum. Se-
dere autem christo conuenit ut habet primo ad de-
signandum quod nullum habet defectum sed habet
appetitum quietatum et factum sicut ille qui
sedet quiescit a motu. Secundo dicitur sede-
re. quia est iudex viuorum et mortuorum. Act.
i. Ad quem pertinet sedendo iudicare. ut de-
sententia et re iudicata. *Lum. eterni. li. vi.*
Tercio ad significandum quietem post labo-

rem quem per vitam suam totam hic sustinuit.
*Ps. Paup. sum ego a iuuetute mea. exalta-
tus autem est. re. Quarto ad significandum stabi-
litate et reuerentiam honoris quam tota curia
celestis sibi exhibet. Pluries enim legitur in
Apocal. quod sancti stant ante thronum agni
submittentes coronas suas. et laudantes
eum sine cessatione. Non est putandum
deum patrem habere corporalia membra. scilicet ma-
nus aut pedes aut caput. ut sic ipse a dex-
tris patris sederet. sed cum eo modo quod dicitur
est istud est per similitudinem moraliter intel-
legendum. Quis sedis participes nos ef-
ficiat qui uiuit et regnat in secula seculorum
Amen.*

Dñica infra octauam ascensionis. I
Sermo. LXXII.

Cum uenerit pa-
tracitus quem ego mittam uobis a
patre spiritum ueritatis qui a patre
procedit. ille testimonium perhibebit de
me. *Johannis. iij.* Sicut dicit philosophus
i. metaphisice in principio. Tria sunt que
faciunt dictum alicuius credibile quantum
non demonstratiue loquatur. uidelicet pru-
dentia. uirtus. et beniuolentia. Quis cau-
sa est secundum eum. quia propter opposita illo-
rum discredimus alicui non demonstra-
tiue loquenti. uidelicet ut propter impru-
dentiam. quia reputamus eum ignarum.
aut propter malitiam. quia quantum ueruz
sciat. tamen non est uerus amicus uerita-
tis et iusticie. aut propter defectum beni-
uolentie. quia in casu licet sit prudens et
uiruosus. non reputamus tamen eum be-
niuolum quod uelit consulere illud quod no-
bis expedire iudicabit. Sed quando ista
tria concurrunt in consiliario quod reputamus
eum prudentem. uirtuosum. et beniuolum.
tunc absque dubio credimus dictis eius quod
uis ea nequaquam demonstrat. Loquendo
igitur de christo sic est. Christus uenit in
mundum persuadere et predicare. non au-
tem dicta sua scientifice demonstrare. et
ideo doctrina sua non scientia sed fides uo-
catur. Sunt autem dicta sua credibilia. id
est ad credendum possibilis. quibus merito cre-
di debet propter tres rationes predictas. cum quod
in conuincit prudentia. cum esset scia dei pa-
tris. cum quia fuit in eo uirtus. quia bene

oia fecit. **Par. viij. rñ qz** in eo fuit benivolētia ad nos. qz dilexit nos et lauit nos a peccatis nris in sanguine suo. **Apo. j.** Et ideo dicta sua sunt nimis credibilia. **Unde ps.** Testimonia tua dñe credibilia facta sunt nimis. **Verūtamē** licz xps fuisse ita verax et prudēs vt nō posset in ore ei' dolus iue/niri. **vt. j. Pet. ij.** Ita fruosus et honest' vt nō possit in tota vita argui de minimo peccō. **Joh. viij.** Ita benignol' et benign' vt etiam inimic' suis bñ' dixerit et peis orauerit. **Cū** nichilomin' pueri in dei sic erant excecari malicia. vt ita oia p' aliq' nō reputātes ip/sius testimonia q' phibeat de etna sua veritate p' nihilo habebāt. **Uñ** licz xps in h' nar' esset et ad h' venisset in mundū vt testimoniū phiberet dicit. **vt dicit Joh. viij.** ipseos sponte se submittebat reprehensionī. vt si male in aliq' locut' esset testimoniū p'hiberent iudei cōtra ipm de malo. vt dicit ibidē **Joh. viij.** tñ iudei videntes eū ipis frū in eo q' eoz peccā arguebat. eoz op'rib' tradicebat. filiū dei se noīabat. nllō mō ei credere volebant. sed eū pot' persequebant dicentes illud **Sap. ij.** Circumuentiam' iustū. i. xpm. fm **Holgoth.** qm inuulnis est nob' et perarius est opib' nris. et d' pperat nob' peccā legi. et diffamat in nos peccata discipline. pmittit se scām dei hie et filiū dei se noīat. Quia igit' mund' xpo credere noluit nec eius testimoniū tam d' peccatis peccā q' testificat' est q' peis mundus esset puniendus et damnandus q' etiā d' se ipō testificat' est se ver' dei filiū et sic oia a se dicta verissima. **Idco** necesse fuit ad iūgere sibi vnū aliū contestē scz spm sanctuz. q' veniens in mundū dicta xpi pfirmaret i bonis et electis. **Iuxta** illud qd' sancti p'cebant. **Confirma** h' de' p' spm sanctum qd' opat' es in nobis p' filiū tuū. vt in ore duorum staret omne verbū. **Peruersis** autem testimoniū phiberet et erant. ostendēs oia a xpo dicta esse vera et ipm fuisse verum dē filiū. **Hinc** est q' saluator recedēs ab apostolis ad prēm ne apostoli vacillaret si mīdus dicitis xpi credere nollet. nec ad voces p'dicatoris ap'loz accit' velle. pmittit spm scām se misituz a p'ce. q' veniēs testimoniū phiberet de xpo. sicut verba nostri themas dicit. **Cū** venerit paradū. **Et** in quibus verbis tria ponunt' circa missionem spm sancti occurrentia. **Primo** nāq' describitur magna benignitas dei patris et filij sui. spm sanctū mittentis. cum dicit. **Mittam** vobis a p'ce **Secō** immēsa iocunditas spiritus sancti in mentē hominis veniens. q' veniet vt paradū et spūs veritatis. **Tertio** subdit efficacissima utilitas spm sancti missionis. cui dicitur. **Ille** testimoniū phibeat de me.

¶ **Dixi** primo q' pmo describit benignitas mag' dei patris et filij sui spm sanctū mittentis. cum dicit. **Paradū** mittam vobis a patre. **Pro** quo scienduz q' benignitas dei erga nos peccatores in multis apparuit fm q' multiplicē nobis consolatores misit. **Primo** nāq' apparuit dei magna benignitas i h' q' filiū suū misit in consolationē omnibus peccatozib'. **Iuxta** illud **Psalm.** et transumptine **Luce. iij.** Spūs dñi super me rē. **Et** sequit'. **Ad** euangelizandum pauperibus misit me vt consolaretur lugentes. **Secundo** dedit spiritum sanctū et misit i corda fidelium transfundendo. **Unde** dicitur **paralitico.** id est. consolator **Actum.** it. **Ecclesia** edificabatur ambulans in timore dei et consolatione spiritus sancti replebatur. **Tertio** dabit nobis consolationem tota trinitas se nobis in premiū largiendo **Matth.** Quomodo si cūma ter blandiatur. ita consolabor vos. **In** prima consolatione magnam ostendit nouū gratiaz quia per filiū suū vngentium in nostra corporali humanitate apparentē dignatus est nos consolari visibiliter. **Barth.** iij. post hoc in terris visus est. et cum hominibus cōuersatus est. **Simile** est ac si filius imperatoris descendisset ad reos in carcerem et consolaretur eos. **Tercia** magna consolatio facta est a deo hominibus in hoc q' filius suus tam familiariter tam amicablem tam socialiter. et super omnia tam humiliter cōuersatus est cum eis corporaliter. **Sicut** dicit **Johannes.** prima **Joh. j.** Quod fuit ab inicio quod auditus mus et vidimus oculis nostris et manus nostre contracta uerūt de verbo vite. **Simile** ac si medicus cum egris comederet et biberet. **Certe** magna consolatio esset tibi tam familiariter cōuersari filio regis vt ad vnā buccellam panis ad te descenderet quando tibi placeret. **Sic** est de filio dei. qui etiam ad peccatozem homines

Dñica infra octauam ascensionis

descendit sabbato māducare panē. vt dicit
Luce. xiiij. Et ad qñdā phariseū sūr. vt dicit
Luce. vii. Nōne etiā maior solatio eēt tibi
bi si tu exiēs iā morti adiudicatus ad regis
filii pfugerēs p liberatōe. Sic em factū ē
de xpo ad quē appropinqbāt pctōres z pu
blicani vt eruerent a morte. Luce. vii. Sic
magdalena cucurrit ad eū. Lu. vii. Sed z
matia solatio eēt tibi si int ipas medias
flāmas posuēt z vndiqz circumsepēt sic tres
puri in camino ignis nō habēs refrigeri
um. s; omni solatōe z spe destitutū inueni
res. nō solū solatōe pbalē q te int flāma
rū incendia pfortaret z animaret ad stan
tiā s; etiā in momēto oculi de ipis sine of
fensa eriperet. Qd fecit xps. Nā cū erigen
tib pctis nris nob dicit eēt a deo. Pergit
te in lumie ignis vti z in flāmis qz accen
distis vob. Isa. l. Ac si diceret. Ite maledi
cti in ignē eternū. Mat. xvi. Ipe deus pz
misit filii suū q nō solū nos cōfortauit in
penalitatib; z dolorib; ac miseris p pctō
susceptis; s; etiā nos de eis in momēto eri
puit. ita vt dicat homo illud Eccl. iij. libera
sti me de manib; querentū aīaz meā et de
portis tribulationū que circūdedēr me. a
psūra flāme q circūdedit me. z i medio ig
nis nō sum estuat. Scdo nō solū de sol
latio est hoīez fm sensus corpales visibi
liter p filii suū in corpe apparentē q pntia
corporali visitauit nos. z solatio est nos
in omni tribulatione nra. quod fuit mag
num donū. sed etiā misit spm sanctū tam
visibiliter sicut in linguis igneis sup apo
stolos ad solatōz aīaz nraz. Juxta illud
psalmi. Scdm multitudinē dolorū meoz
in corde meo solationes tue letificauerūt
animā meā. Et h certe fuit tanto maiō do
nū qnto bonū anime maius est bono cor
poris. Nec in h pnta est dei benignitas.
sed animab; nostris maiorē solationēz
p spū sancti aduentū infudit. eo q ipsum
nobis dedit qñ quendā aduocatū. q omnes
necessitates nras deo patri exponit. et po
stulat p nobis gemitib; inenarrabilibus.
Romanoz. viij. i. postulare nos facit z do
cet qd petere debem; nobis vrile ad salutē
Quarta esset solatio homini si rex aut pn
ceps ipē doceret eū de intentōe sua prius
qz ab eo peteret qd ei vrile esset petere. aut
qd ille veller ei dare. Sic est de deo q nos
docet p spm sanctū qd nobis expedit pete

ad salutē. Sed z maior esset solatio si iux
dex ad causam iam pditam aduocatū per
tum daret ad eam reformandā. Hoc fecit
deus pz homini mittēs spm sanctū q i con
spectu dei allegat p nobis nostrā fragilita
tem. dyaboli iniquitatē z inuidiā. z filij dei
quā sustinuit pctiosam passionē. S; z ma
ximā solationē nob in h dedit p spm san
ctū qm in ipō nos adopravit sibi in filios
z heredes. Gal. iij. Misit de spm filij sui ē
corda nra clamantē. abba pz. Tertio insu
per deus solatōem finalē preparauit. se
ipm exhibendo omnib; diligentib; se. quā
oculus non vidit. nec auris audiuit. nec in
cor hoīs ascendit. Isa. lxiiij. que erit tam
in corpe qz in aīa in glā eterna. Ubi exulta
binus z satiabimur ab vberib; solatōis
nostre. Isa. xliiij. Et ibi erit magna con
solatio de visione humanitatis xpi quā vi
debimus corpaliiter. Juxta illud. Isa. liij.
Oculo ad oculum videbūt. sed maior erit
de visione deitatis. quā videbim; fm aīaz
et spūaliter. qz tunc videbis z affluēs z mi
rabitur et dilatabit cor tuū. nō solū cor
sed etiā cor tuū. Isa. lx. Maxima autē erit
de vtraz scz de humanitate xpi et deitate
patris et filij z spiritus sancti. Et tantū de
primo.

Dixi secundo q in verbis
pmiis de
scribit immēsa iocūditas spū sancti in mētez
hoīs veniēs. in h cū dicit q venit vt pacifus
z vt spūs vritatis. Circa qd sciendū ē q spū
ritus sanctus hz multa noīa in scriptur; rōne
multiplicis effectus que opat in homine.
De quo dicit Bern. in qdā fmōe. Spūs
sanctus multiplex dicit qz multipl; pcedit fide
lib; et inspirat. Concedit em ad vsum. ad
miraculū. ad salutē. ad auxiliū. ad solaciū.
ad feruorē. Ad vsuz vite bonis z malis cō
munia bona habundāntissime tribuēs. Ad
miraculū in signis z pdigijs. Ad salutē cū
in toto corde reuertimur ad dñm deum.
Ad auxiliū cū in omni colluctatione adiu
uat infirmitatē nostram. Ad solaciū cū tes
timoniū phibet spiritui nro q filij dei su
mus. Ad feruorē cū in cordib; pectorum
vehemēt; spirās. validū ignē caritat; accē
dit. vt non solū in spe filioz dei sed etiā in
tribulatōib; gloriemur. z tumēliam gloriā
reputātes. Nec Bern. Ex his patet q ppe
bimōi diuersos effectus qz in nobis opat

spūssance? licet ipse idem sit et vnus in omnibus
 donis. diuides singulis prout vult. tñ. di-
 uersimode eū cōuenit noīari. ppter qd fm
 Berni. in sermone lxxiij. appellat quandoqz
 spūs bonus. spūs sanctus. spūs rectus. spi-
 ritus dulcis. spūs fortis. infirma roborās
 aspera planans. corda purificans. quicquid
 in hoc seculo nequā videt difficile et angu-
 stum. leue facit et latū. obprobriū gaudū
 iudicat. despectū em̄ exaltationē esse psua-
 det. **Hec Berni.** Sed vt magis in p̄cula
 ri cognoscām effectus spūsscti a q̄ denoīa-
 tur aduerendū q̄ spūssctus viginti noīb
 noīat a Salomone. vt p̄z Sap. viij. c. vbi
 sic dicit. Est em̄ in illa. s. sapia. spūs. intelligē-
 tie. multiplex. vnicus. subtilis. modestus. di-
 fertus. mobilis. incoīquinatus. certus. sua-
 uis. amans bonū actū. q̄ nichil verat bene
 facere. humanus. benignus. stabilis. secu-
 rus. omnē habens virtutē. omnia p̄spiciēs.
 et q̄ capiat omnes spūs intelligibiles. mun-
 dus. subtilis. Primo q̄ dicit spūssctus spūs
 intelligentie seu sapie. licet em̄ filio dei ap-
 propriat sapia. vt dicit p̄mo s̄n̄az. di. viij
 ca. x. eo q̄ gignitur a paterna memoria per
 modū vbi. vt p̄z. viij. de trinitate. c. xij. **Hi-**
bilomū? spūssctus etiaz dicitur spūs sapie seu
 intelligentie. qz a sapia p̄re et a sapia filio p̄
 cedit. vt dicit h̄ in euangelio. **Un̄ dicitur spūssan-**
ctus fm̄ Holgorth sup libz Sapie. c. viij.
 quia oīa q̄ facta sunt s̄ctificat. **Sancus** at
 in latino dicitur idē qd est agios i greco. Agios
 em̄ grece q̄ sine terra latine. Spūs q̄ intel-
 ligentie dicitur primo s̄ctus p̄ tanto. qz eos q̄s
 s̄ctificat purificat ab amore terrenoz. et
 transfert ac p̄uigat ad amorē celestū. **Iōo**
 qz in specie ignis cōuenienter descendit in
 apostolos. nō in specie aque vel acris que
 coherēt. sed in specie ignis q̄ imediate cor-
 poribz celestibz p̄tignat. sic p̄z p̄mo methē-
 roz circa p̄ncipiū. **In signū h̄?** q̄ illos q̄s
 incēdit amore. facit necessario terrena par-
 uipēdere et ad celū ascendere. et ideo vocat
 spūs s̄ctificationis **Roz. i.** **Sedō dicit**
 multiplex ab effectu. p̄ multiplicia dona
 q̄ p̄stat **Isa. xj.** Requiescet sup eū spūs dñi
 spūs sapie et intellectus. spūs p̄silij et fortitu-
 dinis. spūs scie et pietatis. et replebit eū spi-
 ritus timorū dñi. p̄ q̄ dona q̄ p̄ septe ḡdus
 hoīes p̄fecti aditū celestis vite inueniunt.
Nā p̄ timorē dei humiles p̄ pietatē miseri

cordes. p̄ sciaz discreti. p̄ fortitudinē liberi
 p̄ p̄silij cauti. p̄ intellectū p̄uidi. p̄ sapiētiā
 maturi fiūt. **Inq̄r** **Gre. sup Ezech.** in q̄dā
 om̄. **Tertio dicitur vnicus formaliter et causa-**
liter et etiā effectiue. q̄si nos vnies deo spe fi-
 de et caritate. et etiā p̄mo **Ephes. iij.** **Sol-**
liciti seruare vnitate spūs in vinclo pacis
Quarto dicitur subtilis. qz viros s̄ctos facit
 subtiles in eligendo. docendo. et faciendo.
 q̄b̄ sanctos suos exornat **Ezech. xij.** **In-**
dui te subtilibz. et orinaui te ornamto. **Qui-**
ro dicitur modestus? qz suos modestos facit. **ad**
Gal. v. Fructus autē spūs est caritas. gau-
 diū. pax. modestia. castitas. **Sexto dicitur**
fertus. q̄si difertos faciens de baluacul-
 ribz et infantibz. sic p̄z de aplis in die pente-
 costes. **Sic et hodie q̄s vocat ad religio-**
nem vel ad scolam rudes. et facit p̄dicato-
res et doctores disertissimos. **Sapie. x.**
Sapia aperuit os muros. et linguas infā-
tiū fecit disertas. i. eloquētes. Et intellige
eloquētes sapiēter. **Hoc em̄ est sp̄cale do-**
num dei. q̄ aliq̄s sapiēter eloq̄t. Nā multi
habent eloq̄ntiā sine sapia q̄ magis officit
q̄ p̄ficiūt. Sic docet Aug. l. ij. de natā et
origine aīe. Et Seneca epla ceterima. xij.
Septimo spūssctus dicitur mobilis. in motu
 faciens p̄mpre et obedienter q̄uis in seum
 mobilis per seueret. **Isto modo apostoli**
mori sunt ad p̄dicandum **Iohannis q̄n-**
decio. **Posuiris vt carz et fructū afferans**
Octauo dicitur incoīquinatus. et h̄ est v̄z tam
formaliter q̄ effectiue. qz nō in habitatū
si loca munda. Un̄ de apostolis capim̄ q̄
inuenit eos receptacula munda. et erant
eis carismatū dona. **Nono dicitur certus p̄ra**
inconstantes et mendaces et desperantes
ij. Thimo. i. **Sicio cui credidi.** **Decimo dicitur**
suauis. Sap. xij. **Q̄ q̄ suauis est spi-**
ritus tuus dñe. Facit em̄ suauis et mitis
non impacientes et amaros. non turbidos
vel impetuosos. ij. Loz. vi. **In omnibz et**
bibeam̄ nos sicut dei ministros. ita longa
mitate. in suauitate. in spūssctō **Unde**
cimo dicitur amās bonū actū. Facit em̄ hoīes
congaudere de profectu alieno. Et hoc est
contra inuidos **Romanoz. v.** **Caritas est**
diffusa est in cordibz nostris. **Duodecimo**
dicit q̄ nihil verat facere bonū. Imo bonū
taf bñ facere bonū ei q̄ potest. Prouer. xij.
Holi p̄hibere bonū facere ei q̄ potest sed et
ipse si potes bñ fac. Hoc ē p̄ negligentia et

Unica infra octauam ascensionis

contra malos consiliarios q̄ dissuadet dñis
opa pietatis facere. Tredecimo d̄r hūan⁹
q̄ hoies diligit **Prover. viij.** Delicie mee
esse cū filiis hominū. q̄ facit hoies huma
nos nō beluinos nō bestiales **Sapie. xij.**
Doportet esse iustū et humanū. Quartode
cimo d̄r benignus quasi bene ignitus. q̄a
bene ignitos disponit **Sap. i.** Benignus
est em̄ spūs sapientie **Ephe. iij.** Estote in
uicem benigni. misericordes donātes vo
bis. Decimo d̄nto d̄r stabilis. quia stabiles
facit et p̄seruantes in bono. nec obstat q̄
prius dictus est mobilis. Illud em̄ p̄ rāto
d̄r quia facit nos moueri de virtute in vir
tutem. **Sed postea facit stabiles in bono.**
Loz. v. Itaq̄ fratres stabiles estote et
immobiles. **Tredecimo d̄r secur⁹.** quia se/
curos nos facit p̄ spem que est certa expe
ctatio future beatitudinis et gr̄a dei et me
ritis pueniens. **Tredecimo d̄r pignus**
certus est de suo. **Sic deus certificās nos**
de beatitudine. dedit sp̄m sanctū. in pign⁹
Ephe. i. Signati estis spū p̄missionis. q̄d
est pignus hereditatis vestre. **Decimo sep
timo d̄r.** omnē habēs virtutē. quia est pa
tri et filio coequalis et p̄substantialis **Joh
xv.** Spūs dei fecit me et spiraculū. om
nipotentis viuificauit me. **Decimo octauo**
d̄r om̄ia p̄spiciens. cum q̄ spūs q̄ oīa seru
tatur. **Loz. ij.** Tum q̄ facit om̄ia prudē
ter p̄spicere. quia de p̄teritis dat cautelam
de p̄ntib⁹ circūsp̄ctionē. de futuris proui
dentia. **Loz. ij.** Spūalis homo om
nia diiudicat. **Decimo nono d̄r talis q̄a**
capiat om̄es spūs intelligibiles et cape fa
ciat om̄ia dona spūs sancti. mediantrib⁹ qui
bus homo intelligit **Eccl. xxxij.** Si enim
domin⁹ magnus voluerit spū intelligētie
replebit illum. s̄z iustum. **Uicesimo d̄r talis**
spūs sanctus esse mūdus. **Nec mirū.** quia
ipse est luc̄vera que illuminat omnē homi
nē. **Johannis p̄mo.** Et ideo mūdus in se
existens facit mūdus. **Psalmista.** Loz. mū
dum crea in me deus.

Ultra istas viginti conditōes spūs san
ctus in euangelio nominatur tripliciter.
Primo d̄r paraclitus. quod idē est q̄d con
solator. vel aduocat⁹. q̄ cōsolat p̄ccōres ne
desperēt de venia. nam postq̄s homo pec
cat statim mordet a cōsciētia. dicere q̄ ma
le fecit. et hoc hō incipit erubescere dōle
re et timere de peccato cōmissō. **Q**si indi

crete dolet aut timet deū de offensa. inci
dit in desperationē et laqueū dyaboli. **Ne
cesse est** q̄ vt spūs sanct⁹ solet dando spem
de venia. reducendo peccatori misericōdiaz di
uinā q̄ vincit eius iusticiā. et ex h̄ q̄si qua
dā leticia exhilarat mentē peccatoris. **Con
solat autē spūs sanct⁹ tripliciter.** Primo cō
solatōes in tribulatione largiendo. p̄ma
1. Thes. i. In tribulatione multa cū gaudio
spūs sancti. **S**ecō dona carismatū nobis
in tribulatione augendo. **Roz. v.** Tribula
tio paciētiā operat. **E**t post. **Charitas di**
diffusa est in cordib⁹ nr̄is p̄ sp̄m sanctū q̄ da
tus est nobis. **T**ertio quanta sint gaudio
que recipiē⁹ p̄ modicis istis tribulatio
nibus demonstrādo. **Roz. viij.** **I**pe spūs
reddit testimoniū spūi nostro. **E**t sequit.
Existimo q̄ nō sunt cōdigne passiōes h̄
r̄pis ad futurā gloriā. **Loz. iij.** Id quod
modicū est et leue tribulatiōis nre r̄c. **Pa
raditū** etiā interpretat aduocat⁹. **U**n tres
aduocatos dedit nobis de⁹. **P**rimo filiū
suū. **Joh. ij.** Aduocatū habem⁹ apud de
um p̄rēm. **S**ecō spūs sanctū. vt h̄. **T**ertio
virginē gloriōsam. de qua clamam⁹ **E**ya
ergo aduocata nra. **E**t hec est magna secu
ritas p̄ccōr. **S**ecō spūs sanctus dicit do
ctor veritatis. vt hic dicit. **E**t **Johan. xvi.**
Ipsē vos docebit omnē veritatem. **D**octr
aū primo veritatē cognoscere. veritatē di
ligere. et veritatē operari. **D**octr veritates
doctrinē. vt recte de deo credam⁹. **D**octr
veritatē iusticiē. vt recte cū proximis viuā
mus. **d**octr veritates vite. vt recte nosmet
uiuēdo iuste et sancte regulem⁹. **N**ic est
magn⁹ doctor que appellat Salomon om
niū artifices **Sap. viij.** **O**mnīū artifex do
cuit me sapientiā. **S**ed que docet iste do
ctor. certe nō om̄es sed tm̄ hūiles et mites
Isa. lxxij. **D**octor paruulor. i. humilitū
Bath. ij. **R**euelasti ea paruulis. **E**t **Ps.**
Intellecū dat paruulis. **E**t itē **D**octr
mites vias suas. **N**ic est q̄ spūs sanct⁹ in
colūba apparuit. q̄ est auis mitissima. **D**o
ctr scōo hominē spernentē mūdi delecta
bilia **Isa. lxxvij.** **Q**uē docebit scientiam et
que intelligere faciet auditū. ablactatos
a lacte. i. a dulcedine mundane voluptatis
Qualiter autē docet iste doctor. certe tripli
citer. **P**rimo interius inspirando sc̄a de
sideria. et inflāmādo ea ad bonū. **illuminā
do intellectū ad cognitionē veri. et incitans**

do affectū ad volūtōez boni. nec nō pmouē
do oēs sensus exteri ad psecutōem eiu dē
Secōdo p scpturas docendo exteri p vocē
p̄dicatoꝝ. quoz clamore homo inducitur
ad cognitōem sue deformitatis. ad agniti
onē diuine bonitatis. ad desiderū iusticie z
sanctitatis. Unde sacra scptura est sic spe
culū in q̄ omnia deformia et pulcra vident.
videlicet pctā et virtutes. pena z p̄mia. su
periora z inferiora. Sed multi sunt certe
q̄ non amant h̄ speculū sic illa mulier q̄ ha
buit oblongā faciē z turpē. vñ q̄tēs inspe
xit speculū sp̄ deformitatē imputauit spe
culo. z sic multa specula fregit. Sic multi
psequunt p̄dicatiōem impurates sermoni
q̄ eos pfundit z deturpat pot̄ q̄ decorat
cum tñ ip̄met sunt in culpa q̄ deformitatē
talē nolūt p̄ p̄uā cōsuetudinē deponere.
Unde ip̄i sunt siles aque bñdicte. ad cui
aspirationē oēs aperūt oculos. sed tempe
aspirationis claudūt. Intra illud. Audiet
luxuriosus et displicebit ei. Sciendū autē
q̄ triplex est veritas scz bone vite. Dec nū
q̄ est obmittēda etiā si scandalū orit. z ad
quēlibet p̄tinet. Alia iusticie. Dec ad indi
cem p̄tinet. Alia discipline. Dec ad platū
p̄tinet. In his duobz q̄q̄ obmittit̄ prop̄
scandalū. sed prima non. Un̄ Beda. Uti
lius scandalū nasci p̄mittit̄ q̄ veritas re
linquat. De re. iur̄. Qui scandalizauerit.

Dixi tertio q̄ in v̄bis p̄missis
d̄scribit̄ efficacissi
ma vtilitas sp̄s̄ sancti missionis. cū dicit.
Ille testimoniū p̄hibebit de me. Reuera
magna vtilitas mūdo facta est p̄ missione
sp̄s̄ sancti visibilem et inuisibilem. Per visi
bilem in eo q̄ et h̄mōi missione visibili du
bz fuerūt in fide p̄firmati. vidētes z audie
tes q̄ sp̄s̄ sanctus p̄firmat z approbat doctri
nā xpi. fidem eius z opa p̄ ip̄m facta fuisse
diuina virtute confirmauit. Increduli s̄o
fuerunt cōpuncti ex hoc z ad fidē incitati.
videntes q̄ xps̄ sicut p̄misit mittere sp̄i
tum sanctum. ascendendo. ita impleuit.
Unde ex hoc eum de cetero firmitus vt ve
rum deū et nō tñ vt hominē ceperunt ve
nerari et in eū credere tanq̄ in deū verum
qui potest mittere sp̄m̄ sanctū equaliter cū
patre. Circa quod sciendū q̄ xpus multi
plex testimoniū legitur habuisse. Primū
a patre Johan. y. Testimoniū p̄hibet

de me pater qui misit me. Secūdo a seip̄o
Johannis. viij. Testimoniū p̄hibeo de
meip̄o. quia scio vnde veni. Tertio a sp̄i
sancto. vt dicitur hic. Ille testimoniū p̄
hibebit de me. Unde h̄i sunt tres qui testi
moniū dant in celo. pater. verbū. et sp̄i
sanctus. i. Johan. y. Et quia ista testimoniū
iudeis videbantur suspecta. quia pater p̄
filio in testimoniū nō admittitur. nec filius
pro seip̄o. sicut ei dicebant. Tu de testi
moniū dicit. testimoniū tuū non est verū
Johannis. viij. ideo necesse fuit mittere sp̄i
ritū sanctū qui est testis generalis omnī ius
torū. Sed certe iudei falsi et mali testimo
niū patris non admiserunt. p̄ filio in eius
baptismo. vbi vox patris audita est. Dic
est filius meus dilectus. Barth. iij. Et in
transfiguratione similiter. Barth. iij. p̄p.
Licet em̄ in causa ciuili vel criminali pater
non admittitur pro filio in testimoniū. tñ
in causa vbi agitur de erate aut cognatiōe
seu linea consanguinitatis et aramine
p̄mitit̄ admittitur fm̄ leges et cano
nes. quod etiam ip̄i iudei fecerunt de ceo
nato. illuminato per christū. in cuius testi
moniū admiserūt patrē cecū et matrem ad
dicendū et testificandū si esset eorū verus
filius. vt dicitur Johannis. ix. Hunc autē
deo patri. p̄ filio suo vni genito credere no
luerunt. p̄ma Johannis vltio. Si testimo
niū hominū accipimus. testimoniū dei
maius est. qui testificatus est de filio suo.
Sed quid mirū. Cei em̄ erant et duces
eorū. scz cecoz. vt dicitur Barth. ix. Et v̄
in causa cecū recte iudicauerūt in causa ac
lucis. scz xpi male. eo q̄ lux venit in mūdo
et dilexerunt boies magis tenebras q̄ lu
cem. Cuius ratio sequit̄. Erāt em̄ eorū ope
ra mala Joh. iij. Inde est q̄ sicut noctue lu
mine solis excecate male iudicabant lucez
tenebras et tenebras lucez. Ia. v. Necesse
igitur fuit mitti radiū solarem scz sp̄m̄ san
ctum qui illuminaret oculos cecoz. hoc ē
quod ait ap̄lus ad Ephe. i. De vobis sp̄i
ritum sapientie in reuelationē et agnitiōez
eius illuminatos oculos cordis vestri vt
sciatis que sit spes vocationis eius. que ē
uitie glorie hereditatis eius in sanctis. et
que sit supereminens magnitudo virtutis
eius. et quasi cecis grosse et familiariter p̄
baret. et testificaretur q̄ xps̄ est in decora
dei sedens cōsubstantialis et coeternus deo

Dñica infra octauam ascensionis

patri. q. nō est aliud nomē sub sole in quo
necesse esset saluari credētes q̄ in nomine
ipsius. Ultra p̄dicta testimonia x̄ps h̄uit
alia. Primo a scripturis Joh. v. Scrutami
ni scripturas in q̄b̄ puratis vos vitā eter
nam h̄ie. et ille sunt q̄ testimoniū p̄hibent
de me. Secō ab opib̄ Joh. x. Opera que
ego facio testimoniū p̄hibent de me. Ter
tio a miraculis Joh. x. Si nō venissec̄ z
opa non fecissem in cis q̄ nemo alius fecit
p̄c̄m nō haberent. Quarto a turbis Jo.
xi. Testimoniū p̄hibebat d̄ eo turba Qui
tō ab apl̄is Actu. iiii. Virtute magna red
debant apl̄i testimoniū. Sexto a Johan
ne Joh. v. Dic venit in testimoniū z c̄.
Attende q̄ tu p̄c̄d̄. Ecce si x̄po fuit neces
sariū testimoniū ita verat. ita famosū. ita
laudabile. ita multiplex. ita fidele. ita pro
babile. q̄ in nullo potuit esse suspectus.
nec argui de peccato. quō nos peccatores
sine testimonio bono pure p̄scie aut bono
rū op̄e saluari volum⁹. Un̄ homini saluā
do triplex testimoniū est necessariū. P̄mo
p̄scie. vt in nullo remordeat eū p̄sciētia. ij.
Lōz. j. Gl̄a n̄ra hec est testimoniū p̄scie
n̄re. Secō bonē fame vt vita n̄ra in nullo
fordat apud alios. j. Thimo. ii. Oporet
testimoniū bonū h̄re ab his q̄ foris sunt.
Tercio necessariū est testimoniū deuotio
nis lacrimose. vt in aliq̄ pariamur z tribu
lemur in p̄ni. sicq̄ plorem⁹ deuote. p̄ciden
tes corā deo q̄ fecit nos. De his tribus d̄
j. Joh. v. Tres sunt q̄ testimoniū dant
in terra. Sp̄s sc̄z p̄scie n̄re. aqua purita
tis n̄re fame. et sanguis tribulatiōis et pas
sionis q̄ lacrimis eliquat. sicut fuit i x̄po.
cuius sudor fuit sicut gutte sanguinis de
currentis in terrā z c̄.

Dñica infra octauā ascensionis. II
Sermo. LXXIII

Ille testimonium
p̄hibebit d̄ me. et vos testimoniū
p̄hibebitis quia ab initio mecum
estis. Joh. xv. Sicut dicit Rupertus hol
gob sup libzū Sapientie. cap. ix. Licet ex
cognitiōe creaturaz assurgere possimus
aliquatiter in dei noticiā q̄ntuz ad multa.
videlicet q̄ est bonus potens et clemens.
Iuxta illud Romano. j. Inuisibilia dei
a creatura mundi p̄ ea q̄ facta sunt intelle
cta p̄spiciuntur. Amen ad cognoscendum

euidenter p̄silia sua z p̄cepta que vult nos
seruare in hac vita. p̄tingere non possum⁹
sine ipsius reuelatione. Unde Salomon
Sapientie. ix. dicit. Quis hominū poterit
scire consiliū dei. aut quis poterit cogita
re quid velit deus. Logitationes em̄ mor
taliū timide et incerte. p̄uidētie n̄re. Ex
quib̄ ip̄e infert q̄ cū de his que deus p̄ce
pit et consulit non potest consistere nob̄ nisi
p̄ reuelationē fidei de credendis z agēdis.
Ergo talis sapientia p̄ quā h̄ nobis reue
latur est necessaria. Et quia talis sapientia
nō est nisi a x̄po in quo sunt om̄es thesau
ri sapientie et scientie dei absconditi. vt d̄
cit apl̄us. Ideo merito fuit necessaria filij
dei missio in mundum. q̄ueniens annūcia
uit nobis voluntarē cōsilioz et p̄ceptoruz
diuinorū. nullius eterne ut incōmutabilis
veritatis quā vidit apud patrē esset testis.
sicut ip̄e solus ad Pilatum dixit Joh. xix.
Ego in h̄ natus sum et ad hoc veni vt te
stimoniū p̄hibeam veritati. Ip̄se q̄ quā
diu fuit in mundo quid aliud nisi doctri
na sua et exemplis ac miraculis illumina
bat mundū. sicut verus doctor veritatis.
ymō sicut ipsa vera et sempiterna veritas
dei. Iuxta quod de se ait Iohannis. xiiij.
Ego sum via veritas et vita. Verum quia
filius dei p̄fecta salute nostra debuit redi
re ad patrē. Ideo ne mundus obliuiscer
etur illius veritatis quā x̄ps verbo et ex
emplo docuit necesse fuit mittere spiri
tū sanctum qui ea que christus docuit z fecit
in cordibus fidelium confirmaret. Unde
christus recedens corporali p̄sentia de
mundo ad patrē p̄mittit apostolis spiri
tū sanctū vt confirmatores veritatis sue
dicens. Ille testimoniū p̄hibe. de me. z c̄.
Circa istam materiā de tribus videndum
est fin q̄ tria tanguntur in verbo proposi
to. Tangitur em̄ de persona sp̄s sancti cū
dicitur. Ille. sc̄z paraclitus spiritus sanctus.
Secundo tangitur de fidelitate testimo
nij. cum dicit. p̄hibebit testimoniū de
me. Tercio de personis apostolorū qui fu
erunt testes christi ydonei. cum dicit. Et
vos testimoniū p̄hibebitis quia ab ini
cio mecum estis.

Dixi primo q̄ hic d̄scribitur
persona sp̄s sancti. cum dicit. Ille. de quo
p̄mittit. paraclitus. que ego mittā a patrē

F 2

spūi veritatis qui a patre pcedit. Et sic/sona spūi sancti describit in hoc pnomine demonstratio a duob. fm qd illud pro/nomen demonstrat illa pcedentia de spūi sancto pmissa. scz q est paracit. 7 q a pte pcedit. In quo describit psona spūi sancti qntum ad duo. Primo em describitur fm effectum tempalem. in eo q dicitur paracitus. quasi p solator. q consolatur nos in omni tribulatioe nostra. similiter spūi veritatis quia docet omne veritate. eo q omnis veri/tas a quocūq dicat a spūi sancto est. scdm Ambro. super eplaz. j. ad Corinth. xij. vbi sic dicit. Nemo potest dicere dominus ihus nisi in spūi sancto. nec scilicet veritas potest dici sine ipso. Secūdo demonstrat istud p/nomen ille psonam spūi sancti fm processio/nem eternalem. in eo q dicit q a pte pro/cedit. que processio fm Thomā nō est aliud nisi eius emanatio per modū amoris quo pater diligit filiū. et e converso. Sed quia nō est presentis negocij ingeniosos de al/tis docere. sed tm lac dare paruul nō escā. Ideo obmissa inquisitione eternalis pro/cessionis videndū est de effectibz tempora/lis missionis. Qui quidem effectus sunt multiplices. fm q tactū est in sermone pre/cedenti. Sed vt materiaz ampliozem de hac habeamus et tanta beneficia gratan/cius recolamus que nobis ex missioe spi/ritu sancti pntue fiunt vltra ea que dicta sunt. Est sciendū q est triplex status fide/lis in ecclesia militanti. scz incipientium proficientū et perfectoz. quibz omibz fm diuersitatem capacitatis mittitur diuersi mode spūi sancti. Prim⁹ ergo status est in/cipientū. cui spūi sanctus mittit fm septez modos. Datur em pmo omibz electis inci/pientū 2 nouiter ad deum puerfoz vt re/missor. Secūdo vt viuificator. Tertio vt mū/dator. Quarto vt nouator. Quinto vt li/berator. Sexto vt eruditor. Septimo vt auxiliator. Et sumunt isti septe modi iux/ta tres partes penitētie. que sunt cōritio in corde. p̄fessio in ore. et satisfactio in ope. Et ideo oportet vt penitētia tribus mo/dis respondeat peccato. Datur ḡ in cōri/tione qnqz modis fm qnqz p̄ditiones peccati. Per peccatū em aia deū offendit. Itē p pec/catū aiaz occidit Sap. xvj. Homo p mali/ciā occidit animā suā. Itē maculat. Item verustat aiaz. Itē subicit seruituti animaz.

qz ois q facit peccatū seru⁹ est peccati. Cōtra h ergo pmo q peccatū opat in aiaz offendam dei dat spūi sanctus vt remissor. Vn Jo. x. Accipite spūi sanctū qz remiseritis peccatū mittit eis. Et p̄ter h dicitur Mat. xij. Qui di/derit spūi sanctū verbū nō remittetur ei. Secūdo ptra mortē peccati dat vt viuifica/tor. Ezech. xxxvij. Intromittā in vos spūi et viuetis. Et p̄ter h Ephe. ij. dicitur. Qui diues est in misericōdia p̄ter nimā charitatez qua dilexit nos cū essemus mortui pecca/tis conuiuificauit nos. Tertio contra ma/culā datur vt mundator. Isa. iij. Omnis qui relictus fuerit in syon 7 residit. Et sequit. Si sanguine lauauerit de medio ieru/salem in spūi iudicij. Roz. xv. Audacius scripsit vobis fratres sanctificans dei eni/geliū vt fiat oblatio gentiū accepta deo et sanctificata i spūi sancto. Quarto datur vt innuator. cōtra verustatem peccati. De q Ephe. iij. Deponite vos fm pristina con/uersationē vestrā veterem hominē q cor/ruptus est fm desideria erroris. Renouamini autē spūi mentis v̄re et induite nouūz hominēz. Et ps. Emitte spūi tuū Ezech. xxxvj. Dabo vobis cor nouū et spūi nouū ponā in medio vestri. Quinto cōtra seru/tutē datur vt liberator. Roz. viij. Et spūi ritus vite in xpo liberauit me a lege pecca/ti mortis. Sicqz patet qd datur spūi san/ctus in cōritioe. In p̄fessione autem da/tur vt eruditor. Spūi em domini reple/uit orbem terrarū. et h quod cōtinet omnia scientiā habet vocis Sap. i. Scientia vo/cis est confessio p quam homo scit aperire vulnera aie sue. Ultimo in satisfactioe datur vt auxiliator. Vnde ap̄tus. Spūi dñi adiuvat infirmitatē nostram. Pā dē oremus sicut oportet nescimus. Sed ipse spūi postulat p nobis gemitibz inenarra/bilibus. Prouer. xvij. Spūi viri susten/tat imbecillitatē suā. Et Isa. xliij. Effundam spūi meū sup semen tuū et benedicam onem meā sup stirpem tuā. et germinabit inter herbas quasi salices iuxta p̄ter flumē inter herbas quasi salices iuxta p̄ter flumē sub tipo anime incipientis que debet cōri/tritio nec confessio nec satisfactio merito/ria esse potest. Consequenter sequit qualiter spūi datur anime proficiēt in p̄fessioe

¶ Unica infra octauam ascensionis

et gratijs et pcedenti de virtute in virtute.
 Et certe datur tali spūsancti quos modis
 Nam pfectus aie aut est in ope boni aut i
 sustinetia mali. Est q spūsancti in ope bo
 ni vt inflātor: ne torpeat et infrigidetur
 aia ad bonū. **Luce. xij.** Ignē veni mittere i
 terrā. et qd volo nisi vt ardeat. **Roz. v.** La
 ritas dei diffusa est in cordibz nris. **Secū**
do dat tali aie vt ductor. **Uñ i ps.** Spūs
 tuus bon⁹ deducet me in terrā rectam. **Et**
Ezech. xxxvi. Spm̄ meū ponaz in medio
 vestri et facia vt in pceptis meis ambuletis.
 Tertio datur vt roborator ne deficiant.
Ephe. iij. Flecto genua mea ad deum vt
 derobis virtutē corroborari p spm̄ in in
 teriori homine. Quarto dat in malis susti
 nētis vt defensor ne succubant. **Judicium**
xiij. Irruit spūs dñi in Samsōne et di
 lacerauit leonem. Quinto dat vt solator
 ne desperet. **Sap. iij.** Quis suauis est dñe
 spūs tu⁹ in nobis. **Eccl. xxiij.** Spiritus
 me⁹ sup mel dulcis. **Roz. xiiij.** Dat et gau
 diū in spūsancto. Sic pater de scōo statu.
 Uideam⁹ de tertio statu scilz pfectoz. qui
 iam in sanctitate pseuerat. His dat spū
 sanctus alijs qnqz modis. pfectio ar aie cō
 sistit in tribz. Primū ē firmitas et pseuerā
 tia in bono. et qntū ad h dat vt pfirmator.
Ps. Verbo dñi celi firmati sunt. **Et itez.**
Spūs pncipali pfirmā me. **Secūm** ē cogni
 tio archanoz celestiu. et qd ad h dat vt illu
 minator. qz aia obumbrat p carnē. **Itē** vt
 eleuato. qz erigit aiaz ad h qd est supra se.
Itē vt reuelator mōstrando et offerendo
 celestia secreta. De illuminatōe dicit **Eccl. xxx**
vi. Ostende nobis lucē misericōdie tue. De ele
 uatōe dicit **1. Cor. ij.** Nobis reuelauit de⁹ p
 spūsanctū suū. **Spūs** em̄ oia scrutat etiā
 pfunda dī. **Ezech. iij.** Eleuauit me spūs
 dñi inter celū et terrā et adduxit me i visioē
 dei. De reuelatione dicit **Joh. xiiij.** Ille vos
 docebit omnia. **Et Joh. xvi.** Que ventura
 sunt annūciabit vobis. Tertio in pseuerā
 tībz est bonoz adeptio eternoz. et qntū ad
 h datur vt glorificator. **Ephe. i.** Signati
 estis spū pmissionis scōi. q est pign⁹ here
 ditatis nostre in redēptōem. Sic p mul
 tipler effect⁹ missionis spūsancti q me
 rito dicitur paraclet⁹ ille. qī solator. quia omni
 bus statibz solatōnem sua pūtia affert. vt
 supra dictū est.

¶ B F

¶ Dixi secundo q in verbis
 pmissis tan
 gatur de fidelitate et veritate testimoniū cū
 dicitur testimoniū phibebit de me. Nō pōt esse
 fidelit⁹ et veritas testimoniū nisi cū est a te
 ste vero et de re vera et infertone pfecta seu
 recta. **Ista** aut tria h rangū. Testis em̄ ve
 rus est spūsanctus qz illa res de qua testifi
 catur fuit veritas summa. qz vnigenitus fi
 lius dei. quia de me. **Intērio** fuit recta. qz
 phibebit. i. pfecte et sine omni fraude et hibe
 bit testimoniū. nō mēdaciū. **Et** circa h ad
 uertendū q q vult testificari in aliq causa
 debet habere directorē spūsanctū. q verum
 testimoniū phibere docet de veritate rei et
 cause. **Alias** si voluerit aliq loqui ex pro
 prio certe necesse est vt loquat falsitate et
 emplo dyaboli. de quo dicit **Joh. viij.** Cū lo
 quit ex pprijs. mendaciū loquit. quia men
 dat est. **Tūc** aut dirigit spūsanct⁹ hoīem i
 testimonio ferendo qm̄ nulli falsitati testi
 moniū phibet. nullā veritatē negat qm̄ dicit.
 nullū testimoniū vendit. nihil testificat nisi
 si de quo certus est p sensus pprios. **Unde**
Exo. xx. dicit. Non falsum testimoniū dices.
Et ratio. quia falsus testis tribz psonis est
 obnoxius. i. culpabilis et ad satisfaciendū
 obligatus. deo quē cōtemnit. iudici quem
 decipit. innocenti quē ledit. **Et Augustin⁹**
 in sermone de decē plagis dicit. q octaua
 plaga qua plagat iste mūdus ad modum
 egypti est locusta. aial dente noxiū. et signifi
 cat falsū testimoniū. Quid em̄ vult nisi no
 cere mordendo et psumere decipiēdo. **Joh**
Bat. v. dicit apłus. Si inuicē mordeat in
 uicē cōsumemini. Tales sunt sicut illi qui
 ptra xpm̄ insurrexerūt testes iniq **Matth.**
xxvi. **Unde** Ambro. in sermone de passio
 ne dñi ait. **Quā** xp̄us veritas est q p falsi
 tate vel p vili p̄cio veritatē vendit ch̄istū
 occidunt. Tales sunt detestozes illis cu
 stodibus qui p eo ne veritatē resurrectio
 nis dominice publicarent pecuniā accepe
 rūt a iudeis. nec tñ veritatē tacuerunt sed
 eam annūciauerūt. **Marraf. li. vi.** **Ecclesia**
stice historie cap. ix. **Quo** tres falsi testes in
 surrexerūt ptra sc̄m **Harcissum** episcopū
 hierosolimitanū pfirmātes sub sacramen
 to iuramēti qd dā factum contra eū. quoz
 vnus dicit ita esse. confirmās vt si ita non
 esset igne psumeret. **Al⁹** dicit ita esse. q si
 ita non esset regio morbo corrupteretur

Tertius dicit ita esse. q. si ita nō esset oculi orbaret. Sanctus vero cuius vita et pudicitia ab omnibus noscebat. in desertum secessit. ibique pluribus annis delitescere. Et ecce divina ultione factū est. q. pmo a pua scintilla ignis domo succensa cū omni familia omnis pecore successus est combustus. Secundus a pedibus morbo regio vsq. ad verticē replet atq. consumitur. Tertius videns eorum exitū. nec se potuisse latuisse diuinū oculū. cunctis audientibus fera pnia vniuersum scelus pandit ordinē et lachrymas prūmpit. sicq. luminibus orbat. Et Narcissus quasi d. celo rediit. ex improviso redit. et multo magis erga eum amor hominum creuit. Ecce qd nocuit scō viro false obiectū crimen. et qntū nocuit scelerat. vi ris testimoniū falsum. Consimile narrat Hieronim. de quadam scā femina. Epla cxxij. q. falsi testib. cōiucta sup adulterio iusta est cū suo adultero decollari. Lunas vir ille cū ea infamatus timore penar. false cōfiteret se illud crimen cōmisisse. statim vno icto decollatus est. Cum aut ad eam ventū esset. rudit. Testis est mihi deus. nō ideo me negare velle ne peccem. sed ideo mentiri nolle ne peccem. Cum igit decollari deberet. ecce ad hūmū ictū rasure modi ee sanguine emisit. Secundo fibulā auri ex collo excussit. Tertio in percussorem gladius est reflexus. et se ferire nō posse confiteretur. Substitutū statim alius percussor. et similiter percussa concutit. Secundo ab eo percussa cessatur. Tertio vulnerata prostermit. Quarto percussa visa est mori. cōducta domū a clericis ad tumultū renicte dicens. Dñs mihi adiutor. nō timebo qd faciat mihi homo. Nec Hieronimus.

Ad detestationē huius criminis scz falsi testimoniū multa faciūt fm Huilelmū de lata petra. Primo. quia talis testis manū illam qua periturat diabolo dat. Unde quicqd illa manu tangit siue se figit siue cibum suum. est acsi manu dyaboli se signaret vel suū cibum. Secūm est quia talis magis est inuerecūdus dyabolo quia fugit crucem vel euangeliū vel corpus xpi. Ille autēz audacter accedit ad omnia ista sup que iurat. Tertiu est quia talis est falsarius dei qui iuramentūz tm instituit ad confirmandū veritatem in modum sigilli. Ille autē isto sigillo regis eterni signat. et

firmat falsitatem. Quarto est. quia istud peccatū habet spēalem maledictionem. vt patet Zacharie. v. vbi d. q. falsi testis tam ligna q. lapides domus omnia sunt male dicta. Et ergo mirum est q. cum terra non absorbet. Unde vt cōmuniter videmus q. tales male habent in presenti. Juxta illud Eccl. xxij. Vir multum iurans non recedet de domo eius plaga. Attendat etiā talis quia tenetur ad restitutionem omnū q. proximus eius amisit per eius testimoniū. vt dicit Thomas scōa secunde. q. vij. Et facit bene. xij. questione. v. Non iure. Et questioe sexta. Si res aliena. Et q. i. Hocum. Item septem annis penitere debet. xxx. q. v. Si quis. Item est infamis et a testimonio repellitur. xxx. q. v. Si quis conuictus consimili penitencia punitur q. ad falsum iuramentū aliquid inducit vel pmitit. xxx. q. v. Si quis. Bene ergo dicitur est q. quisquis vult esse ydoneus testis dy habere spm sanctū directorem. Tūc autēz spū sanctus illum dirigit q. vt dicitur. est puram veritatem dicit. et hoc nō causa alie precij vel amicitie vel amoris vel timoris vel odij. et cuiuscūq. priuati cōmodi. Dicqueret aliquis. Vtrū in aliquo casu licet testi aliquid recipere pro ferendo testimonio. Respondeo q. non nisi tm expensas. iij. q. ij. venturis. Et si accipit. turpiter accipit. et restituet ei a quo recipit. nisi ille de derit ad cōrripendum testem. et tūc debet dare ei in cuius iniuriā accepit. Secūdo quereret quis quid faciet testis q. nō est de facto certus. Respondeo fm Thomā scōa secunde. q. vij. in testimonio nō debet homo incertū pro certo asserere. Sed dubiū debet sub dubio pferre. et de quo certus est pro certo asserere. Verūramen dicit Thomas contingit aliquādo ex labilitate huius mane memorie q. quis reputat se certum esse de eo q. falsum est. Ideo si aliquis cū debita sollicitudine recogitans existimet se certum esse de eo quod est falsum nō peccat mortaliter si asserens. Quia non dicit falsum testimoniū per se et intentionē sed per accidens et ex contingenti extra illud quod intendit. Tertiu dubiū an valeat testimoniū illoz qui solum ex auditu aliorum deponunt et an licet iurare. Respondeo q. testis debet iurare de eo quod vidit. audiuit aut manu cōtractauit. vt etiam d.

Unica infra octauam ascensionis

I. Job. i. Tamen in causa matrimoniali vbi agitur de cōsanguinitate admittuntur testes de auditu. Ita tñ q̄ tales audierunt a suis senioribz et non ab alijs. et cum hoc si sunt persone graues. hoc est. bone vite et bone fame. Item si essent plures testes et quilibet eorū audiuisset ab alio q̄ alter. nō valeret testimoniū nisi quilibet illozū audiuisset a pluribz. a duobus ad minus. vel nisi ipi comūcti audiuissent a duobz. Ita notatur in capitulo. licet ex quadam. de testibus. Secus autē est quando testes inducunt ad probandū prescriptionem. Nā tunc testimoniū valet de auditu. Possunt em̄ tunc dicere q̄ semp viderunt et audierunt ita esse. nec vñs viderunt vel audierunt contrariū. et q̄ cōmunis est et fuit semp opinio q̄ sic fuit. et q̄ nō erat contrariū vel in cōtra memoria. Ita notatur in glosa prima de p̄scriptione. ca. i. li. vii. Sint ergo cauti testimoniū ferentes. ne contra spiritū sanctū ferant si contra veritatem ferant testimoniū. Nā de spiritū sancto et de quo libet fideliter testificante christus solū gloriatur se testimoniū habuisse in s̄bo theomatis dicens Ille testimoniū perhibebit de me. scilicet qui certā veritatē testificat.

¶ Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis fit mentio de p̄sonis apostolorū qui fuerunt testes idonei ad perhibendū testimoniū veritati. cū dicit. Et vos testimoniū perhibebitis quia ab initio mecum estis. Circa quod sciendū q̄ ad hoc vt quis sit testis legitimus et habeat p̄sonā pro testimonio ferendo ydoneā requiruntur plura. que notantur in his verbis. **Conditio.** serus. etas. discretio. fama. Et fortuna. fides. in testibus ista requirunt. Primo ergo requiritur conditio. videlicet vt non sit seruus. quia non recipitur in testimoniū. Nam seruus sepe metu dominantis testimoniū suppressit veritatis. de verborū significatione. forus. Secundo requiritur serus. quia femina non admittitur in testē in causa criminali. xxx. iij. questōe. v. Mulierē. nisi cū de crimine ciuilit̄ agitur. Tunc em̄ admittitur etiaz contra clericos. vt de testi. quoniā. Nō admittitur etiaz in testamētis. Instituta de testamētis. §. testis. Tertio requiritur etas. Nam in ciuilibus non admittitur minor.

quatuordecim annis. lxx. q. iij. ca. i. In criminalibus non minor. xx. vt ibidem dicitur. Quarto requiritur discretio. quia non admittitur in testimoniū furiosus siue mēte captus. iij. q. vij. Tria. Quinto requiritur fama. Nam infames a testimonio repelluntur. de testibus cogendis. Preterea. Nec prodest penitentiā. quia et si animas per penitentiā saluare possumus. infamiā tamē abolere nō possumus. ij. q. iij. §. Dinc colligitur. Sexto requiritur fortuna. scilicet an locuples. an egenus. an lucri causa qd faciat. iij. q. iij. Testiū. Septimo requiritur fides. quia infidelis contra fidelē non admittitur. ij. questione. vij. Si hereticus. Et quia ista omnia fuerunt in apostolis. iō fuerunt legitimi testes pro christo. Apostoli em̄ non erant serui sed liberi. Unde **Johan. xv.** Jam non dicam vos seruos. et marie post missionē spū sancti. Tunc em̄ liberati fuerunt per gratiā adoptiōis. quia vbi spū dñi ibi libertas. Item non em̄ dedit nobis deus spiritum timoris. ij. Thimo. i. Et Romanorū. viij. Non accipitis spū seruitutis itez in timore. Secundo erant viri. quia viriles et constantes. ita vt audacter dicerent regibus et principibus. Magis oportet obedire deo q̄ hominibus. Non ergo erant vt femine molles sed vt viri audaces. Tertio erant perfecte etatis. sicut patet ex eorū legendis. Nam quidam erant citra tricesimū annū. quidam citra quadagesimū. quidam citra quinquagesimū. fuerunt etiā discreti et prudentes sicut serpentes. et simplices vt columbe. **Matth. x.** Fuerunt et bone fame. quia nullis criminibus resperfi sed de proprio labore viuentes. Hanc et retribus vicibus querentes. vt dicitur **Matth. iij.** Fuerunt locupletes non auro sed spiritū sancto. Iuxta illud apostoli. In omnibus diuites facti estis in illo in omni verbo et in omni sapiētia. ita vt nihil desit vobis in vlla gratia. Tales deberent esse predicatorēs moderni successores apostolorū qui testimoniū perhibebant xpo coram omni p̄plo maxime vt non sint serui vicioz sed liberi. vt vicz omnia faciant nō ex timore sed ex amore vt filij dei. Perfecta em̄ charitas que debet esse in talibus foris mittit timorem. **Johan. iij.** Item vt nō sint deliciaz et voluptatibus resoluti. Unde eis dicit. **Sint**

sibi vni pincti. Luce. xij. Libos pcinge/ re est carnis lasciviam p continentiam coartare. Inquit Gregori? ibide. Item vt sint per/ fecte eratis. no vt quida nescientes qd aut de quibz affirmant. vt dicit aplus. Sz cer te multis potest dici illud. ij. Regu. r. Et. i. Paralip. xij. Danete i ciuitate donec cre scat vobis barba. Requirit etia discretio z sufficiens scientia. quia dicit Gregori?. In/ decoz est vt alios debeant regere qui seip sos nesciunt gubernare. Requirit etia fa/ ma. Nam nobis necessaria est pscientia no stra sz pccimis fama. vt dicit aplus. Dabe tur. xij. q. i. Nolo. Debet etia esse locuples i virtutibz. vt sic luceat cora omnibz lux ei?. Bath. v. Ultimo debet esse fidelis deo z primo. vt sibi dicat illud Bath. xij. Euge serue bone z fidelis. Quisquis ergo ra/ lis fuerit recte sibi dicitur a domino. quia ille testimoniu perhibebit de me pro quo accipiet coronam vite.

In die penthecostes. I Sermo. LXXIII

Si quis diligit me sermonem meum seruabit. et pater meus diliget eum. et ad eum veni/ mus et mansionem apud eum faciem?. Jo/ hannis. xij. Festiuitatis hodiernae solen/ nia sancta mater ecclesia dignis veneratur obsequijs. tantoqz spuali iocunditate leta tur in domino quanto corda fidelium san/ cti spūs dulcedine perfusa in dei dilectioe dilant. Hodie naqz charitas dei diffu/ sa est in cordibus nostris per spm sanctuz qui datus est nobis Romanoz. qnto. per quem quide spm sanctum recepim? pign? salutis. robur vite. scientie lumen. Inquit Bernhardus in quodam sermone. Ab h die tuba euangelice predicationis intonu it. Ab hoc die ymbres charismatu flumi/ na benedictionum omne desertu hui? mū/ di et vniuersam aridam rigauerunt. In/ quit Leo papa in sermone hodierno. Ho die deus pater digito suo. scilicet spiritu/ sancto. noue legis precepta. et legem vite et discipline in cordibus fidelium scripsit. Non quidem legem timoris sed amoris. Non enim accepistis spm seruitutis ite/ rum in timore. sed accepistis spm adopti/ onis. Iudcis data est lex quaz nec ipi nec

patres eorum portare potuerunt. Actuz ry. Nobis vero iugum suauē hodie impo/ situm est. et onus leue. Parthei vnde dicit. Hec mirum. quia spū sanctus qui hodie datus est spiritus est bonus et suauis Sa/ pientie. xij. Qui attingit a fine vsq ad fine foriter et disponit omnia suauiter. vt dicitur Sapientie. viij. Illos ergo antiquos in voce tonitru dādo legem duram in ta bulis lapideis docuit. Etodi. xij. Nos in ignis claritate in sono aure dulcissime dā do precepta vite et legem gratie suauē in cordibus nostris benigniter informauit. Magna igitur differentia. magna distan/ tia. ymo maximū chaos inter nos et anti/ quos firmatum est. eo q lex amoris et di/ lectionis data est nobis ad vitam. illis ve ro lex timoris et vltionis ad mortem. Vni apostolus vocat legem antiquam occisi/ nis. nouam autē viuificationis. ij. Corin/ thoz. iij. Illis positum est simul cum lege velamen super cor eorum. Nobis autē ab latum est velamen vt reuelata facie gloriā domini specularantes in eandem ymaginē transformemur a claritate in claritate tan quaz a domini spiritu. Inquit apostolus ibide i fine. Etq igitur nobis data est lex domini immaculata testimonium domini fidele. erquo data sunt nobis eloquia do/ mini eloquia casta. argentuz igne spiritus/ sancti examinatum. merito et dilectione seruandum est. quia quod per dilectionē datum est. melius qz per dilectionem ser/ uari non potest. Augustinus in suis me/ ditationibus. Vnde si fideles veracesqz filij sumus patris nostri celestis qui dedit nobis spiritum adoptionis filiozum ser/ uemus precepta sua et dilectione. Illud enim est signum dilectionis et adoptiois nostre a deo. Intra illud Gregori?. Pro/ batio dilectiois est exhibitio operis. Sic enim saluator ait. Si diligitis me manda ta mea seruate. Et sequit. Qui habet manda ta mea et seruat ea. ille est qui diligit me. Iohannis. xij. Propter quod etiam sal/ uator noster ostendens veros adoptiois filios suos dicit h in euangelio hodierno. Si quis diligit me sermonem meum ser/ uabit. z. In quibus verbis tria proponū tur. Primo naqz proponitur mandatorum dei observatio. quam deus a nobis exigit et requirit. cum dicitur. Si quis di/